

Hodnocení bakalářské práce

Posudek vedoucího – oponenta práce

Jméno autora: Jiří Kubeš

Název práce: Teologická interpretace filmového díla Letopisy Narnie: Lev, čarodějnice a skříň

Oponent práce: ThLic. František Burda, Th.D.

Téma bylo v literatuře: Téma je v literatuře traktováno v časopisech, filmových recenzích i v rámci diplomových prací.

Zaměření práce: kompilativně-interpretativní

Práce je zaměřena: teoreticky

Jazyková a stylistická úroveň práce: vyhovující

Rozsah práce: přiměřený (37s.)

Použitá literatura: aktuální, dostatečná šíře

Počet uváděných titulů: 29

Citace v textu: V textu je dostatečné množství citací, které mají důvod a nesuplují vlastní text.

Formální stránka práce: odpovídající

Cíl práce: splněn

Úroveň závěrečné práce: naplňuje rámec požadavků BP

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

Bakalářská práce Jiřího Kubeše zpracovává atraktivní téma mainstreamové popkultury, kterým se stala část díla C.S. Lewise, zvláště jeho komplet Letopisy Narnie. Zajímavým rysem práce může být teologické uchopení Letopisů, protože právě to se v popkulturním přivlastnění díla nejvíce zplošťuje, podobně jako se z něj vytrácí jeho vysoká jazyková a stylistická úroveň, která je soupodstatnou a neoddělitelnou poetickou kvalitou uměleckého díla jako celku. Tím, že se autor rozhodl interpretovat filmové zpracování literární předlohy, se automaticky dotýkáme faktu, že jde o náročný žánr interpretace díla, které je samo interpretací jiného díla. Tedy teologický denotát (vykonstruovaná imaginace fikčního světa ve vědomí autora) není zachycen jako signifikant A (literární dílo) nýbrž jako jeho přenos signifikátu A na signifikant B (filmovou adaptaci).

V první části se autor snaží načrtnout metodologický nástroj, který bude používat. Autor má jistě dobrou víru, nicméně ta by neměla v akademickém prostředí propadat takovým představám, jako že film je příležitostí k „nové konverzi lidstva“. Tato teze působí zvláště paradoxně v souvislosti s filmovým dílem, které bylo na rozdíl od literární předlohy primárně produkováno jako blockbuster, tedy komerční komodita. Celá část úvodu, kde jsou vytyčeny cíle práce, jednoznačně supluje roli závěru. Nestanovují se zde hypotetická tázání, namísto toho jsou postulovány silné závěry. Je třeba předeslat, že takovýto postup je nekorektní. Postulovaná tvrzení mohou být traktována jako problém, otázka k ověření, nikoliv však jako výchozí faktum.

Vytyčení vlastního metodologického postupu je již věcnější a dává smysl. Autor se chce poukázat na logickou souslednost kapitol na základě sémantických souvislostí. Nicméně i zde je autora třeba brzdít v rozletu, zabývat se strukturou díla, jeho motivikou, sémantikou, teologickou interpretací a antropologií díla na 37 stránkách, jak si vytyčuje, je čirá nemožnost. Základní slabinou také je, že autor sice využívá sekundární literatury, převážně studie P. Hoška, ale téměř nepracuje s původní literární předlohou, ke které Hošek svou analýzu vztahuje. Ve filmové adaptaci dochází k významným posunům, redukcím, původní předloha je teologicky mnohem vrstevnatější. Mechanický přenos Hoškových struktur na filmové dílo není legitimní. Původní text je interpretativně o to důležitější, že ho Lewis (sám fundovaný teolog) psal primárně jako teologickou alegorii. Autorovi BP se tento limit daří překročit například při pokusu o postižení motivu prostředí.

Autor se správně snaží poukázat na specifický rámec fikčního světa filmového díla, nicméně obraz tohoto světa je značně plochý, vyžadoval by celostnější nástin obsahující větší komplexnost, plasticitu, diferenciaci a strukturování. Nicméně i tak je schopen zachytit důležité sémantické rysy. Narnie jako metafora duchovního světa je zachytitelná pouze očima víry (Lucie). To jsou charakteristické prvky a znaky literární předlohy díla, které se mohou ve filmové verzi ztratit pod přemírou fantasy efektů, které suplují vlastní čtenářovu aktivní imaginaci, prostor imaginativní aktivizace recipientovy víry. To je jedna z důležitých rovin, kde se literární a filmové dílo značně liší. Hoškova interpretace literárního díla není automaticky převoditelná na film. Naproti tomu Jiří Kubeš pracuje pěkně s motivem skříně a bílého plátna, jako s platformou poodkrývání a zahalování skrytého, zcela Jiného. Takových pěkných míst je více. Škoda jen, že nepomýšlejí na estetickou hodnotu a rozměr. Podobně jako pokrm nelze charakterizovat látkou, recepturou, je třeba vnímat vůni, chuť a vizuálně-smyslovou kvalitu pokrmu. Jednoduše ten samý řízek není vždy ten samý řízek (například rozmixovaný v mixéru). Filmové estetické rámování je zásadní a neoddelitelnou položkou narativu. Tak jako u interpretace literatury je třeba být stále v kontaktu s textem, tak i v případě interpretace filmu, je třeba se odkazovat k obrazovému rámování a jeho kontextu.

Mezi další pěkné postřehy bych zařadil zachycení hravosti jako principiální otevřenosti vůči transcenci. Možná, že právě tento rys by stál za rozvedení s ohledem na skutečnost, že hlavní protagonisté jsou děti a to nikoliv náhodou. Hravost, imaginace, rozvíjení kreativity je základní kompetencí lidství a současně realizací duchovních hodnot i samotné existence. S tím souvisí i motiv imitace, následování a důvěrného odevzdání. Z tohoto hlediska musíme ocenit pohled na dětské typy a snahu o nalezení jejich teologicko-antropologických relevancí (Edmund, Lucie), velmi pěkný je také popis dynamicky hříchu, vytrácení podoby (ne spíše obrazu?), která je otištěna do člověka (stvořením) v souvislosti s přibližováním se ke královně. Oceňujeme i pokus o spojení s Anselmovou satisfakční teorií, respektive její rozporování tím, že ústřední intencí Aslanovy oběti je láska. Také relevance hodnoty společenství je důležitým teologickým ziskem, který by stál za rozvedení. V těchto skutečnostech vidím nesporný pozitivní vklad vedoucího práce.

Celkově můžeme konstatovat, že autor prokázal schopnost zpracovávat danou problematiku teoreticky a to s evidentní pílí. Je třeba pochválit snahu o proporční vyváženost, tematickou souvztažnost a provázanost jednotlivých kapitol. Navzdory výše naznačeným problémům práce máme za to, že práce dosahuje standard prací tohoto oboru.

Výsledné hodnocení: Předložená bakalářská práce splňuje podmínky a nároky kladené na odbornou práci.

K obhajobě si připravte odpovědi na otázky:

- 1) Jaká negativa a slabé stránky zpracovávaného uměleckého díla vidíte?
- 2) Jakým způsobem vidíte důležitost role předporozumění pro teologickou četbu tohoto díla?

Datum: 8.4. 2016

ThLic František Burda Th.D.